

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félfévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félfévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
SZÉKELY IMRE.

SZE. KESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főútr 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Az új helyzet.

— febr. 18.

Tegnap nyílt meg először az új képviselőház. Különös képe volt, az bizonyos. Láttunk ott egy csapatot, mely 38 évig ült a nemzet nyakán s uralkodott felelőtlen hatalommal, — rombolást rombolásra halmozva. Megtörhetetlennek vélt erejében pöffeszkedve zsarnokoskodott parvenü göggyével s azt hitte, hogy előbb fog a nap golyója kihűlni, mint az ő élete elmúlni. Hát elmúlt pedig mégis. És ma már csonkán, az ország haragjától megtépászva meredezett a jobb mezőn.

És láttunk egy tábor, mely tegnap még töredék volt. Egy többséget, mely tegnap még kisebbség volt. Milyen hangulatok lepték meg a szemlélőt? Az üldözött és kigunyolt „csoport“, a „kisebbség“ diadaltorát ülte. Akiknek szava nem volt, mert ha az ország javára üdvöset is hirdettek, szavuk elhangzott a pusztában, mivel nem a mindenható kormányzó párt padjairól kelt utnak, hát el kellett nyomni, el kellett hallgatni. És most az a törvény, az a betükbe fektetett igazság, a jogforrás, amit ők mondanak.

Milyen szemmel nézte egymást az a két tábor? A múlt és a jövő.

A szövetkezett ellenzék első diadálnapja volt a tegnapi, midőn kezükben a nemzet adta többségi hatalommal rendelkeztek.

Nem foglalkozunk itt a külsőségekkel, a benyomásokkal, melyek színesek és magával ragadók voltak: — a köisőség mégis csak köisőség s a benyomások elröppennek pillanatok alatt, de mi legyen azazal, ami a külsőségek köpenyegese s a benyomások alatt van: a szellemmel, a lényeggel?

Mert nem az a fő, hogy a tegnapi jobbpárt ma balpárt s a tegnapi balpárt ma jobbpárt lett, hogy az elnökök, a Ház tisztviselői s a bizottságok többsége a szövetkezett ellenzék soraiból kerülnek ki, de hogy a külsőségek alatt új rendszerváltozás, az új helyzettel új szellem költözködjék a parlament fényes csarnokaiba.

Harmincznyolcz évig küzdöttek a korrupció, a nemzetámitás, a sápok és osztalékok lovagjai ellen, akik készek voltak bármikor feladni a nemzet jogait, ha a hatalom szemöldöke így parancsolta, harmincznyolcz évi keserves küzdelem után sikerült nekik letörni az ellenfelet, hát most mutassák meg tettben, hogy méltók a nemzet bizalmára, mely az ő ígéiket fogadta el s elvezetik az ígéret földjére. Ne marakodjanak, kicsinyes szempontok ne vezessék, egyedül a komoly munka legyen vezérszögük a nemzetépítés minden vonalán.

Kezükben a hatalom, mely munkára hív és bizony a letört rendszer után sok javítani, tataroztatni

való van, melyet csak egy széles és mély koncepczió, kormányzati program keretében lehet megvalósítani. Hát ne álljanak meg feleuton, ne elégedjenek meg félgyőzelemmel, mert félgyőzelem a politikában annyi, mint semmi győzelem. Félgyőzelem munkáját egy új áramlat egy perc alatt elsöpörheti.

Ők maguk tudhatják legjobban, hogy mily munkájukba került az eddigi diadal is, hi z évtizedeken küzdöttek érte. Apró tülekedésekkel ne kockáztassanak semmit a mai diadal legyen csak elseje ama diadalok hosszú sorozatának, melynek végén eltüntetik a föld színéről a régi korszaknak még emlékeit is s kicsillámlik az egységes, hatalmas, boldog — gazdaságiilag harezra megedzett nagy Magyarország.

Gazdasági fejlődés.

— február 18.

A hosszú éveken át ránk nehezedett vállalkozás hiányt, amely a nyilvánvalóan igen olcsó kamatláb dacára sem akart éledni és a tartózkodásból kilépni, kezdi felváltani a meglevenedés; részben az önálló kezdeményezésekhez szükséges nagyobb tőkék beszerzése végett, részben a nagy fővárosi vezér intézetek példájának követése szempontjából Debreczenben is 3 intézet emeli fel alap és tartalék tőkéit.

Elsőnek az *Alföldi takarékpénztár* jelentkezik, amely felhasználva a pesti magyar kereskedelmi bank terjeszkedési

A hétről.

Összeült hát a bizottság,
Melynek az a hivatása,
Hogy csatornákkal a város
Területét aláássza.
Hej, de mennyi okos szó volt
Sültgalamb e bizottságba,
A ezivis már ráta volna,
Hogy berepül a szájába!
Hanem hiszen addig várhat,
Akar felkopják az állat!
— Tudja isten, mi kö ütött
A csatorna-bizottságba!
Mert megint *Aczéla* bizta
Renoválni a terveket,
Nem gondolt rá, hogy azokból
Egy új *kinai* fal lehet.
Kinai fal, mely fölépül,
Hogy azután lerombolják,
S új kölesönből csinálják meg,
Ha lesz hitel, a esa'ornát.

Nem az idők vanfoga pusztit,
Az ember annál gyilkosabb,
Amáz, mint az egérke öröl,

Emez, mint a farkas harap.
— Az idő meddig vágta volna
A téglavető telepet?!
S im az emberbizottság véle
Egy harapással végezett.
A közegészség, *közbiztonság*
Fogát merítette bele;
Sir a Faraók ivadéka,
Hogy pusztul ősi tűzhelye.
Pedig nagyobb részök *melegszik*
Szép, nagy házban, ingyenesen,
Ambár jobban szeretne fázni
A téglavető telepen.
Kik még kün vannak, járva busan,
Viselnek terhes gondokat:
Mi lesz, ha a városi muzeum
Ott rendez *ásatásokat*?
Találand ottan régiséget,
Mely kiásva *ujság* leszén,
De hajh, azért is ők lakolnak,
Mint tolvajok, keservesen.
Bár jönne már a beltelekben
A telepítés mihamar,
Mielőtt a régiségbuvár
Minden titkot föl nem takar.
A beltelekben a rendőrség
Holdkerek arca mosolyog,

Személyök és a „szerzeményök“
Közbiztonságban léssen ott.

Oh, hogy mindennek el kell múlnia,
Hogy nem állandó a *kinai* fal,
Amely pedig dacolt *herószilag*
A törvény s — kofanyelv csapásival.
Münnich vagyok! Így verte volt mellét,
Velem szemben, hadd látom, ki magyar?
— Es ime omlik az *aczélszilárdan*
Egymásbaszótt-rovott *kinai* fal.
Már az se kedves, aki építé,
Pedig akkor ám olyan *becsbe* álla,
Hogy — az Isten *bocsássa* meg neki —
Lányarczát befásítá a *szakáll*.
Es most mivé lesz ez a *szép szakáll*.
Ha nem sikerül a *csatorna*terve?
S az a *dicső* fal, a *kinai* fal,
Biróilag a földig lesz leverve?...
A mulandóság kegyetlen borotva,
Feltámadás hitével *szappan*ozva;
De hátha az, ki a falat *csinálta*,
Szappan nélkül lesz ám megborotválva?!

Tövis.

vágyát és térfoglalási hajlandóságait, a saját szervezetebe ömlesztette azt a vért, azaz működési eszközöket, amelyek máskülönből vele konkuráltak, tehát ellene is érvényesültek volna; ellene érvényesültek volna különösen ott, hogy azt az aránylag ugyan elég csekély „kereskedelmi anyagot”, amit a nevezett intézet a helyi viszonyokhoz igen elmésen alkalmazott hite részes csoportjával jelenleg az intézethez fűz, valószínűleg elvesztette vagy megapadtan tarthatta volna tovább birtokában, ha az ő fővárosi üzletbarátja a kereskedelmi bank, a maga önálló berendezésével jött volna ide s megindította volna a keresletet éppen erre az anyagra, mint par excellence az ő anyagára; a bank által rendelkezésre álló eszközökkel egyben teljesen megfelelő erőt nyert beraktározási üzlettervezésnek teljes kiépítéséhez, ami kiválóan a jövőnek, a raktárra és exportra dolgozó iparnak az üzlete; végül hatalmas eszközöket kapott a jelzálogkölcsön üzlet folytatásához, nem csak a rendelkezésre állított kölcsön ajándékai által, hanem az által is, hogy a jelentkező kölcsönkérelmeket a központnál meglévő és díjmentes beszálló apparátussal gyorsan osztályozni és elintézni tudja.

A debreczeni első takarékpénztárnak az „öreg takaréknak” a híradása jött ezután, mely nagyobb arányú, mert az eddig közzétett közlemény szerint az alaptőkének 2 millió és a tartaléknak 5 millió koronára emelése van tervezve s mint a közlemény is mondja, oly árfolyamon, mely a részvényeseknek az övével jogban jelentékeny előnyöket biztosít; — ez a tőkefelemelés azáltal kapcsolódik van olyan szervezeti változásokkal, amelyek a jövőben ennek a jelentékeny tőkéjű pénzintézetnek intenzívebb működést, könnyebb mozgást, a forgalmi igényeknek jobban megfelelő rugékonyságot íszenek hivatva ajándékozni, hogy a megnyílt nagy versenyben anélkül, hogy a maga szolidaritásából vesztené, a gazdasági élet változott követelményeihez jobban simuljon s a hiteligények kielégítésében megnövekedett tőkéihez képest fokozottabb mértékben tudjon hasznos szolgálatokat teljesíteni.

Időrendben legutóbb került nyilvánosságra az Ipar és Kereskedelmi bank tőkefelemelési terve, mely a maga nemében igen szellemes módon találja meg az utat arra, hogy az intézeti résvényesek némiképp elhanyagolt árfolyamát az osztalékkal arányban a mostani kamatozási viszonyokhoz méltányosan restaurálja; eléri ezt nevezetesen azzal, hogy a tartalék tőkéhez csatolja az évek során felgyűjtött tartalék egy részét 125,000 koronát, amely a tőkefelemelés összes részvénnyek, még a 215 korona befizetésű újak is, 250 korona névértékűvé válnak; hihetetlen ezen az árfolyamon fognak majd a kibocsátás után is megmaradni, sőt esetleg az első osztalékhoz képest még javulni is; — ez az eset, tudniillik az alaptőkének a tartalékokból való felemelése már máshol is előfordult; a konkrét esetben pedig még azon osztalék politikai előnnyel is jár, hogy az évi nyereségből 125,000 kor. tartaléknak évi 5 száz léka számszerűleg 6250 kor. felszabadulván, ez ugyanannyi osztalék jutalékot, tehát az új helyzet szerint előállandó részvénnyek egy-egy darabjára ipso facto 3 kor. 12 f. osztalék emelkedést jelent.

A részvénnyesek szempontjából mind a három tőkefelemelési művelet csak jót és hasznosat jelent; hogy ugyanazt jelentse a gazdasági viszonyokra is, produktív vállalkozásoknak alacsony kamatlábbal való megtermékenyítését, azt kívánja mindenki akinek a gazdasági közállapotok, ipar és kereskedelem növekedése iránt érdeke van.

Gaszner Géza.

Az új Ház.

— febr. 18.

Láttuk immár kazalban a termést. Összegyűlve a választottakat. A kép igaztalanul érdekes, mert merően új. Annnyira új, hogy akadnak, akik megkérdezik: merről is van most már a jobboldal és merről a bal? Mert ez a kifejezés, hogy jobb oldal, Magyarországon harmincz esztendő óta a parlamentben nem irányt jelentett, hanem — többéget. Ma már ez a jelentése megszűnt. E szerint nem lehet többé igazodni. A határok megváltoztak. A legszélesebb a függetlenségi birtok. Régenté, ami nem is volt még oly rég, két dűlő volt az egész. Most három szakasz az övé egészen és a birtoka belenyulik a negyedikbe is. Ami a félkör közepét el-lepi, egész a jobboldal egyenes vonaláig: a néppárt, az újpárt, a disszidens tábor, csupa szövetséges had... Az egykori hatalmas többség... Oh, Istenem, még tán annál is kevesebben vannak, amennyien csakugyan vannak. Ugy látszik, nem igen kíváncsiak egymásra. Rettenetesen megfogyott a helyük, mégis igen komótosan elfernek. Nagy kopasz területek tátonganak az egykor oly tömör helyen. Micsoda gyönyörű oázis lenne most a sivatagban, teszem Münnich Aurél. De nincs itt. Pedig helve lenne bőven. A miniszterek, az egyelőre miniszterek, a világot se fordítanak hátra a fejüket. A látvány szemközt is lesújtó, de hátul — ott meg éppen vigasztalan.

Ellenben a baloldal, az viruló, eleven, tömött és hangos. A diadal és a lelkesedés melege sugározik ezen az oldalon. Roppant érdekes a hatalmas tábor. Az első sorban, mint két nagy ezüstgolyó, csillog két fehérfürtös öreg fej. Az ismeretebb a Madarász apóé, a fehérebb a Szappanos Istváné. És a fürtösebb is. Valóságos ezüstzuhatag omlik a vállára. Mind a kettőn zs nörös magyar ruha, mind a kettőnek csillogó a szeme és mind a kettő dőlczeg, egyenes tartással hordja kilenczven esztendő terhét vállán. Ugyancsak az első sorban a generálisok (most már ezen az oldalon vannak a generálisok), Kossuth Ferencz és Apponyi Albert gróf, aki melléje a szomszéd sarokra telepedett. A régi helyénél, amelyet Polónyi Géznak engedett át, balrább egy szakasszal Apponyi hamarabb érkezett, mint Kossuth: mind a kettő belépésekor felemelkedett az ellenzéki had, a többség és éljenzett, tapsolt perczeig. A másik oldalon nem ünnepelték a vezéreiket. Ott nagy csendben voltak.

Madarász apó fölment az elnöki magaslatra, csikorgott a csizmája, zugott körülötte az éljenző, mint kibontott selyemzások szárnyának csattogása — de le nem ült az elnöki székre, amíg érczes, kemény szóval meg nem bálygezte és semmisnek nem nyilvánította a törvényesértést, amelyet erről a helyről követtek el azon a bizonyos november 18-ikán. Ezt a tisztatlanságot előbb letörölte az elnöki székről az öreg kurucz, mielőtt leült volna — a másikra. Mert az a szék, hol van az már?... Az tört össze legelőször és

utána még egy csomó: szék is, meg — egyéb is.

Az ő tiltakozása közben találta meg először a jobboldali kisebbség a hangját. A nem éppen szerencsés megtaláló Károlyi György gróf volt. Valami olyasformát mondott, hogy ő fölöslegesnek tartja ezt a beszédet. A nemes gróf még a régi parlamenti iskola híve. Azé, amelyik azt tartja, hogy az előzőek fölösleges beszélnie. Elég, ha — meglobogtatja az zseb-kendőjét.

Balról kitalálták a gondolatját. Egész sereg zsebkendő lebbent meg egyszerre azon az oldalon, ahol ott ül a fiatal gróf édesatyja, Károlyi István gróf és a többi Károlyiak is. Mert nekik egészen más a politikai iskolájuk.

Olyan honatya, aki még huszonötödik esztendőjét se töltötte be, egy se akadt, de olyan, aki még innen van a huszonhaton hat indult az elnöki emelvény felé, amikor korjegyzőket toborzott Madarász apó. A hat közül egy se kormánypárti. Máskor rendesen mind az szokott lenni. Ebben is óriás és nagyon jellemző a változás. A fiatal-ág a — jövő. Tisza István arca még borúsabb lett egy arnyalattal. Hát ime, igazán csak a mult az, ami az övék. A multa azonban immár legfőljebb csak Rozenberg Gyula ad, Visontai Soma már nem.

A legfiatalabb a korjegyzők között ifjú Madarász József. Az öreg Madarász Józsefnek a fia. Hogy 48 as, az természetes. — Madarász apó őt bizza meg a jegyzőkönyv hitelesítésével, a mire a baloldalon szárnyra kél a tréfa:

— Ime, az első panama! Mindjárt hivatalt adott a fiának!

A két Madarász kora, a havas fejű agastyáné, meg a rózsás arcú ifjúé, — mintha átölelné és bekeretezne valami nagyot és igen szépet. Az egyik megvénült, fehér fürt s agg lett, mire megérte azt, amit a fiatal már készen talál. A diadalt és reménységet, melynek fénye most elborítja a magyarságban legerősebb pártot, egymás mellett állva, amint nézzük őket. Átni kell, hogy: ime, mégis mo zog...

A legeslegújabb párt, a két szoczialista képviselő: Mezőffy Vilmos és az államtitkár buktató Achim András ott telepedett meg a legeslegszelebb baloldalon, így demonstrálván, hogy semmi hiba a magyar hazafiságában. Az egyik, a roppant szimpatikus, rózsás kedvű Achim András, magyar ruhát visel és rámás csizmát. Ennek a viseletnek különben is erősen megnőtt a keletje az új parlamentben. Ilyet hord Madarász apó, Szappanos István, Rigó Ferencz, Papp Elek, azután az új földesgazda képviselők: Csányi Sándor, K. Schiffert József, illet Makkai Zsiga bá' és ime, a szoczialista pártnak is az egyik fele: Achim András. Bizhatunk hát benne, hogy ennek az új parlamentnek kemény lesz a lépése. Adja a jó Isten, hogy a nemzetre áldás teremjen a nyomán!

Vérfürdő.

Agyonkiszott sztrajkolók.

Borzalmas vérfürdőről számol be egy Berlinen át érkezett távirati jelentés. A

kisenevi véres eseményekhez hasonló kegyetlenkedés színhelye Mohilev orosz város. Egy sztrájból kifolyólag a rendőrség és katonaság olyan brutálitásokat vitt véghez, mely kell hogy mezdobbantse az egész művelt világot. A véres esemény részleteiről, melynek ezideig is mar számos ádozata van, egy Mohilewből keletkezett levél a következőkben számol be:

Mohilev, febr. 5.

Nálunk Mohilevben ismét behozzák a középkori kínzások rendszerét. A pétervári események után itt is kitorol egy némely helyben a sztrájk. Csütörtökön, e hó 2-án demonstráció készült, de elmaradt, mert az udvarokon katonaságot rejtettek el. A rendőrök a járőröket az utcáról a rendőrfőnökségre hurcozták és ott a legbarbarabb módon bántalmazták őket. A rendőrök egészen megvadultak és ülték verték a népet. Soknak szá dekusan eltörték a kezét és lábát. Száz meg száz embert tettek nyomorékká.

A kínzásokat így követték el: az elfogottakat először a rendőrségre hurcozták, a lépcsőkön egy csapat rendőr addig verte a boldogtalánokat, amíg elvesztették eszméletüket, aztán a fahoztra vert embereket lehajigálták a lépcsőről az udarra. Ott egy csoport rendőr karddal vagdalta őket, aztán a katonaság kegyetlenségére bizta, hogy tovább kinnözzék a szerencsétleneket.

Ezek szuronyaikkal kiütötték áldozataik szemét, puskatussal eltörték kezüket, lábukat.

A megkínzottaknak halálhőrgése és jajgatásai az utcára halatszóttak ki.

Két orvos sietett a rendőrfőnökhöz, hogy apolni akérják a szerencsétlen áldozatokat, de a rendőrfőnök e szavakkal uasította el őket:

— Ismerlek titeket, ti is demokraták vagytok. Golyó és szurony kell nektek! Most más világ van. Sviatopolk nem miniszter már!

Egy leánynyal az udvaron borzasztó módon kegyetlenkedtek a rendőrök és a katonák, míg meghalt. Egy ájult asszonyt a kutyák elé öktek. Igen sokan meghaltak a temérdek a nyomorékok száma. A városban halálos rettegés uralkodik. Senkinek se biztos az élete. A járókelőket mindenok nélkül a rendőrségre cipelik. A rendőrfőnök megtiltotta, hogy bizonyos utcákon járjanak.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Buoszó lelkész. A debreczeni református lelkészi kar egyik derék, ifju tagját, Bíró Ferenc helyettes lelkészt — mint megírjuk — elhunyt édes atyja helyére Orvendre egyhangu meghívással lelkészszé választották. A tehetséges, ifju pap iskoláit Debreczenben végezte. M. trovics Gyula halálával — 1903-ban — helyettes lelkész lett és nyolcz hónapon keresztül teljesen egyedül, önállóan végezte a Kossuth utozai templom istentiszteleteit és az egyházi dolgozatokat. Hívei annyira megszerették Bíró, hogy amikor Szele megválasztásával megvált a hívektől — remek szép, drága köves arany gyűrűvel ajándékozták meg. Az értékes gyűrűbe emlékül ezt vésették bele: „Hívei 1903. Debreczen”. Később Orvendren atyja me lett káplánkodott, majd 1904. márczius 1-én Kiss Albert mellé jött segéglelkésznek. Egy év alatt megnyerte Bíró Ferenc a kistemplomi hívek osztatlan szeretetét, őszinte ragaszkodását.

De megnyerte a lelkészi kar tiszteletét is. Édes atyja nem régiben elhunyt. A nagytehetségű lelkész helyébe az orvendri református hívek egy szívvel, egy lélekkel Bíró Ferencet, elhunyt lelkészük derék fiát hívták meg. Bíró holnap az istentisztelet keretében bucsuzik el a kistemplomban szeretett és szerető híveitől, kik valóban

sajnálják a távozó, ifju lelkészt. Bíró Ferenc márczius elején foglalja el új, szép állát. Itteni helyét Kolozváy Mihály segédlelkész, esküt telügyelő foglalja el.

Pre biteri közgyűlés. A csütörtökön délután megkezdett református presbiteri közgyűlést az egyháztanácssteremben tegnap dé után folytatták. Letárgyaltak az egyház 1905 évi költségelirányzat valamennyi tételét, melyhez különösen Dicsőfi József és Marton Imre szóltak hozzá. Az iskolaszék néhány előterjesztése és a bizottsági jelentések elintézése után néhány szegény egyháznak templom és iskolaépítésre adott segélyt a debreczeni egyház.

Az akadémia népeisége. A debreczeni ev. ref. főiskolai akadémia tanszakaiinak félévi népeisége a múlt félévihez hasonlítva nem kedvező. Ugya is a hittanhalgatók száma az I. félévben 119 volt, most 113, tehát a létszám 6 tal kisebb; a joghallgatók száma az I. félévben 228 volt, a II. sodik félévben 204, tehát a csökkenés 24.

Pályázat tanítónői állásra. A reformátusok h. j. d. b. sz. z. m. ny. i. p. g. a. r. i. leányiskolájánál 1400 korona fizetéssel, 240 korona lakpénzzel és ötödévi korpótlékkal javadalmazott tanítónői állás jött üresedésbe. Pályázati kérvények e hó 27 ig nyújtandók be az állásra Szólinoki Gerzson lelkész, iskolaszéki elnökhez.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombaton az „Elnémult harangok”, színmű. (A bérlet.)

Vasárnap d. u. „Heidelbergi diákélet”, operette, este „János vitéz”, daljáték. (B bérlet.)

Hétfőn T. Csige Böske vendégfelléptével először: „Killierankie herceg”, bohózatos szerelmi történet. (B bérlet.)

Keddén „A tolonoz”, népszínmű. (C bérlet.)

Szerdán T. Csige Böske vendégfelléptével „Killierankie herceg”, bohózatos szerelmi történet. (A bérlet.)

Csütörtökön „Troubadour”, opera. (B bérlet.)

Pénteken T. Csige Böske felléptével „Killierankie herceg”, bohózatos szerelmi történet. (C bérlet.)

Szombaton „Gyurkovics leányok”, operett (A bérlet.)

Vasárnap d. u. „A tavasz”, operett, este először „Saharai konzul”, bohózat. (B bérlet.)

— **Annuska** Gárdonyi Géza nagy sikert aratott pompás vigjátéka „Annuska” telt ház előtt került tegnap este színre a czimpszerepben Csige Böske vendégfelléptével. Pompásan, kifogástalanul, sok bájjal és kedvességgel játszotta meg Csige Böske Annuska szerepét. A közönség lelkesen ünnepelte is a nyújtott élvezetért. Az előadás jó volt, melyhez hozzá járultak különösen Hahnel, továbbá Faragó, Krémer, Iványi és Sebestyén.

Színházi hírek. Sugár Aranka hirtelen betegsége miatt a mai napra hirdett „Hajduk hadnagya” című operett előadása elmarad, helyette színre kerül Rákosi V. és Malonyai Dezső 4 felv. színjátéka az „Elnémult harangok”.

Vasárnap délután T. Csige Böske felléptével a „Heidelbergi diákélet” kerül színre félhelyárakkal. Este bérletszűnetben Bakonyi Károly és Kacsóh Pongrácz 3 felvonásos daljátéka a „János vitéz” kerül színre. A „Killierankie herceg” című bohózatos szerelmi történet premierje hétfőn lesz „B” bérletben.

A vasárnap „Heidelbergi diák élet” és a „János vitéz” előadására jegyek máától kezdve előre válthatók.

Az áruló verskötet.

— A férj a költő házi barát ellen. —

— febr. 18.

Rossz idők járnak mindenképen a költőkre. A közönség nem olvassa a verseket, de talán még azok sem, akik a szegény költőket dalra inspirálják. A költő fájdá mat, bujt csak önmagának kell éreznie, mert az emberek részvétienek és rosszak. A muzsák se esőköinnek már homlokukon poétákat, sőt a poéták „szerelme tárgya”. „Ó” je maapság nem is beszél azzal, aki dalolni merészkedik a fekete vagy kék szemekről, esőkről, hodsugárról és szerelemről.

Egy miskolci lapban ravasz esetet olvastunk egy poéta sorsáról. A vidéki újságoknak a közönség által leginkább kedvelt rovataban a „nyiltér”-ben van szó egy verskötet történetéről, amely felette érdekes.

Onodi Tóth Kálmán az illető poéta, a ki megyei díjtalan gyakornokság nevű foglalkozás mellett nagy előszeremettel pengeti a lantot. Amit csak össze lehet dalolni a szerelemről, izzó vágyakról, tekintetekről esőkről, pásztorórákról, azt ő mind rimbe szedte és hogy ideális lelkületének az utókor számára maradandó nyomot hagyjon, „dallai” egy kötetbe foglalta össze és „Melánia” czímen megjelentette.

Az éremnek azonban egy másik oldala is volt. Melánia hozzátartozója Gulassa Andor, aki nem igen rokonszenvezett a költő verseivel, (talán mert nagyon rossz versek), kikérte magának az ilyen poetika licentiát és kinyiltterezte a megyei díjtalan gyakornokot, mint költőt, mivelhogy a verses, kötetben lévő forró dalok — állí ólag Gulassát, mint férjet közelebből érintik.

A verskötet tartalmát nem ismerjük, de ugylátszik igen kompromittáló lehet a férjre, mert a nyilttéri nyilatkozatában azt mondja, hogy „a versfüzetám nézve sérelmes volta és nyilvános meghurcoztatása miatt” beperelte a költőt.

Ebből az a tanulság, hogy szerelmes ember mindig csak akkor írjon verset, ha jót tud írni, mert a jó versek senkire nézve nem lehetnek kompromittálók.

Egyébként az a ravasz nyilttéri közlemény így hangzik:

Nyilatkozat.

Melánia (hirlapi közlemények) czim alatt a helybeli könyvpiacozón a napokban Onodi Tóth Kálmán nevű megyei díjtalan gyakornoktól egy nyomtatott versfüzet jelent meg, mely nekem és nőmnek lett ajánlva.

A nagy közönség tájékoztatása czéljából kötelességemnek tartom ez uton kijelenteni, hogy ezen füzet az én megkérdezésem és tudtom nélkül jelent meg. S miután nevezett többek előtt odanyilatkozott, hogy házamhoz bejáratos volt, s hogy nekem szándékáról tudomásom volt, kijelentem, hogy én ezen magáról megfélekedezett éretlen egyént e füzet megjelenése előtt nem is láttam soha s hogy ellene a füzet tartalmának reám nézve sérelmes volta és nyilvános meghurcoztatásom miatt illetékes helyen a kellő lépéseket megteszem.

Miskolcz, 1905. febr. 13.

Gulassa Andor,
máv. ellenőr.

NAPI HIREK.

Tolnay Kornél nem megy el.

A városban napok óta élénk beszéd tárgyát képezi, hogy a debreczeni üzlet vezetőségénél változások lesznek.

A hírek szerint a bukott képviselő, Dobieczki Sándor, visszavágyik régi állásába, újból üzletvezető akar lenni és pedig a debreczeni vasutások rémületére — Debreczenben.

Állítólag az tény, hogy Dobieczki óhajta az, hogy ismét szolgálatba lépjen és eziránt már lépéseket is tett a miniszteriumban.

Sikerül-e ez neki, az a jövő titka. De ha sikerül is, egyelőre ki van zárva, hogy Debreczenbe jöjjön.

Ki van zárva azért, mert — mint a legilletékesebb helyről értesülünk — a jelenlegi üzletvezető Tolnay Kornél távozásáról szó sincs. Paszta találgatás az, hogy Tolnay a déli vasut igazgatója lenne.

Tolnay Kornél a déli vasutal hosszú évek óta semmiféle összeköttetésben sem áll és távozásáról szó sincs.

Az természetes, hogy Tolnay Kornél végtelen időkig nem marad Debreczenben. Kiváló egyénisége, előkelő, mindenkit megnyerő modora, európai színvonalon álló műveltsége, saját szakmájában kiváló, általánosan ismert nagy tudása és tekintélye, amilyen jelenleg kevés van a vasutások között, mind arra predesztinálják Tolnay Kornélt, hogy magasabb helyet foglaljon el és nagy tudását méltó helyen és megfelelően is érvényesítse és hiszünk, hogy ez be is fog következni, de ezidőszrinti távozásáról szóló hírek minden komoly alapot nélkülöznek.

Mindenesetre amilyen örömmel vennénk hirt Tolnay megérdemelt előléptetéséről, épp oly sajnálattal venné Debreczen városának közönsége, különösen a vasutasok, távozását.

Egyetemi hangverseny.

február 18.

Ma reggel indultak el a főiskola diákjai a kántussal Hódmezővásárhelyre, hogy a debreczeni egyetem javára rendező országos hangversenyt megtartsák.

Ifjaink ma délután érkeznek Hódmezővásárhelyre, hol az állomásnál a lelkész-elnök és a városi főjegyző fogadó küldöttség élén üdvözlök a kirándulókat. Innen a Kaszinóba hajtatnak, hol közös étkezés lesz. Azután a vendégeket elszállásolják, majd ma este ismerkedési estély lesz.

Holnap délután az össze református templomokban az istentiszteleteket az itteni hittanhalgatók végzik. Templom után az ottani Kossuth szoborra helyez a diákság kis ünnepély keretében óriási babérból és pálmából készült koszorút, melynek hármasszallagján ez áll:

Kossuth apánknak — 1905. február 19-iki egyetemi kirándulás — Debreczeni kollégium diáksága. Délben nagy bankett lesz, melyen Hódmezővásárhely intelligenciája is részt vesz. Délután öt órakor a városháza nagytermében tartják meg a fényesen összeállított egyetemi hangversenyt.

Este bal lesz, mely befejező, szép akkordja lezár a debreczeni kollégium ifjusága eredményes kirándulásának. A kirándulók hétfőn indulnak el Váárhelyről.

Ugyanaznap este Érmihályfalván tartanak hangversenyt az ifjak és kedden érkeznek vissza Debreczenbe.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** A református templomokban holnap délelőtt a következő lelkészek tartanak istentiszteletet: Nagytemplomban Székely György lelkész. Kistemplomban Biró Ferencz s. lelkész. Újtemplomban Könyves Tóth Kálmán lelkész. I. pótályi templomban Dicső József lelkész. Szegényházban Hajdu Zsigmond. Capókerti imaházban Kovács János. A homokkerti imaházban 9 órai kezdettel szintén lesz istentisztelet. Az adakozások holnap mindenik templomban a főiskola tápiutétet j. vára törénnek. — Az ágost. hitv. templomban holnap délelőtt 10 órakor az istentiszteletet Materny Lajos főesperes végzi.

— **Vogel ezredes nyugalomba vonul.** Vogel Pál ezredes, a debreczeni 39. gy. ezred népszerű és közszeretettel álló parancsnoka legközelebb nyugalomba vonul. A humanitásáról általánosan ismert derék katona, ki már 43 éve szolgál, megrongált egészsége miatt válik meg a hadseregtől. Vogel Pál a jövő héten 8 hetikurára Karlsbadba utazik és onnan visszatérve kéri nyugdíjaztatását.

— **Csokonai újságíró ével.** Csokonai ünnepelésének esztendőjében Csokonainkról sok érdekes adatot elevenítenek föl. Ilyen érdekes adat az is, hogy ötször is tett kísérletet Csokonai a zsurnalista pályára való állandó működéssel s mind az öt kísérlete csalódással végződött. 1796-ban indította meg Csokonai Pozsonyban „Diétai Magyar Muzsa” című időszakos lapját, mely a 11-dik számnál megakadt s többé nem is lehetett életre kelteni. Egy év múlva Péczely József halálával gazdátlanná vált „Mindenek Gyűjteménye” szerkesztését szerette volna megnyerni, párfogó hiányában azonban ez a törekvése sem sikerült. A nehézségek azonban nem vették el ambícióját, mert Kármár József „Uránia” jának 6 volt a legtevékenyebb munkatársa, de jóformán meg sem indították a lapot, a harmadik számnál már is meg kellett szüntetniök. Ekkor Pesten egymagában tervezte Csokonai egy magyar újság kiadását, ami persze létre nem jöhetett kiadó hiányában. Pár év múlva azonban ismét aktuális lett az újságírói hivatás betöltése s szó volt róla, hogy Bécsbe, a „Hadi Tudósító”-hoz ő kerül szerkesztőtársa; de csalódnia kellett ebben a reményben is.

— **A Debreczen—Sámsoni vasút építése.** A Debreczen—Sámsoni vasút építését a jövő hóban kezdik meg. A kereskedelmi miniszter a vasút közigazgatási bejárását márczius 6-9-ik napjaira tűzte ki és a miniszterium képviselőjében Keleti Ödön műszaki tanácsost küldte ki.

— **Bontják a Simonffy-utczai kínai falat.** A Simonffy-utczai kínai fal és az előtte fekvő vassátrak lebontását tegnap kezdték meg. A főmérnök tehát — tekintve, hogy az anyagi felelősséget is kimondotta a tanács a főmérnökkel szemben — elrendelte a fal lebontását.

— **Elmaradt értekezlet.** A helyi vasut villamosá átalakítása ügyében ma délután egybehívott értekezlet Vecsey Imre főjegyző, értekezleti elnök betegsége miatt elmarad.

— **Protestáns estély.** A Hittanszaki Önképző Társulat XIV. protestáns estélyét e hónap 26-án, vasárnap délután tartja az Arany Bika dísztermében. Jegyek már holnaptól kezdve válthatók Csáthy Ferencz könyvkereskedésében; számozott ülőhely 1 korona, páholyjegy 5 korona. A meghívókat a fényesen igérkező estélyre a jövő héten küldik szét.

— **Debreczen menyasszonyai és vőlegényei.** A múlt héten között kimutattunk óta a debreczeni anyakönyvi hivatalnál eljegyzését az alábbi 15 pár jelen-

tette be: Kolozsvári István—Dobi Eszter, Csurgó János—Kramarczuk Róza, Takács Antal—Kovács Juliánna, Balogh Sándor—Gyöngyösi Eszter, Kovács Ferencz—Bódi Erzsébet, Rózenberg József—Klein Zali, Mohácsi Bálint—Szabó Margit, Hódosi Antal—Kovács Erzsébet, Juhász András—Molnár Piroška, Bujomi Mihály—Gye. es. Mária, Reich Béla—Neumann Kornélia, Krausz Samuel—Grünstein Lina, Szücs Ferencz—Gyarmati Erzsébet, Einiczig Abris—Schlézinger Ilona, Husi Lajos—Szabó Juliánna.

— **Meghívás.** A Szt. László da egylet választmányi tagjai fölkérem, sziveskedjenek f. hó 19-én, vasárnap délután 2 órakor, a szokott helyen megtartandó választmányi gyűlésen megjelenni. Tárty: az évi körgyűlés idejének megállapítása és egyéb folyó ügyek. Debreczen, 1905. febr. 17. Bárdossy Gyula, elnök.

— **A hétről.** Evék óta megszokta a debreczeni közönség, hogy a hét eseményeit csoportosítva találja a szombatonként megjelenő népszerű „Dongó” éleczlapjában. A mai Dongó is tele van szellemes, csipős, aktuális dolgokkal. Kő önösen sokat mulatnak a „b. Reichmann ur utasításokat ad”, „A katolikus legényegylet alakuló közgyűlése” és „Dal a Hajdumegyei Népbankról” című satirikus közleményein. Ezeken kívül telve van a lap ötletes közleményekkel. A dongó kapható minden tőzsdében. Egyes számaának ára 6 kr.

— **Házasságkötések.** Ezen a héten Debreczenben házasságra léptek: Járkovszki Rudolf—Berta Borbála, Kendrella János—Keresztesi Margit, Szatmari Mihály—Papp Juliánna, Bignió Albert Béla—Takács Juliánna, Kovács Ferencz—Puszbacher Anna, Wallner Sándor—Sághy Borbála, Szarvas József—Nagy Eszter, Kiss Sándor—Nagy Juliánna, Csongrádi János—Szatmári Róza, Kegyes Ferencz—Juhász Erzsébet, Erdős Kálmán—Pál Mária, Fülöp István—Kiss Eszter, Ember Gyula—Balla Ételka, összesen 13 pár.

— **Ifjusági hangverseny.** A debreczeni felsőbb leányiskola és a vele kapcsolatos tanítónőképző intézet ifjusági segítő-egyesülete 1905. márczius hó 5-én délután az egyesület tőkájének gyarapítására ifjusági hangversenyt rendez az alábbi műsorral: 1. Farkas András: „Jersze emlékezzünk”, cz. énekét 1538-ból éneklé az intézet énekara. 2. A szeretet ünnepén; szavalja Telki Róza, a segítő egyesület elnöke. 3. Pacher Fantaisie sur des motifs de l'opéra Il Trovatore de Verdi. Op. 33. Zongorán játassa Erdős Juliska. 4. Amanda vagy Juczi. Szindarab 1 felvonásban. Irta: Lövey Emma. Személyek: öz. Réthyné: Visky Ella, Erzsike a leánya: Agárdy Erzsébet, öz. Fellegyné: Kardos Gizella, öz. Mezeyné: Szilágyi Vilma. Róza, Erzsike barátnője: Kalászi Erzsike, 5. Egressy Gábor: „Beteg leány” cz. műdalát éneklé az intézet énekara. 6. Dankla: 190. Symphoniáját hegedűn játsszák: Podolsky Margit (1 hegedű), Sebessy Margit (2 hegedű). Zongorán kíséri Hunyady Margit. 7. Dancsa: a) Barcarole, b) Isten velem. Éneklé Tóth Anna, Zádor Ilona. Zongorán kíséri: Sáska Irma. 8. Petőfi a Hortobágyon. Melodráma. Irta: Váradi Antal. Megzenésítette Kun László. Vonósnyegyre átírta: Kovács Sándor. Szavalja Szenes Márta, vonós négyes kísérettel. 9. Tavasz ébredésén. Jelenet. Személyek: Tavasz tündére: Hézser Margit. Gyöngyvirág: Simonffy Ilona. Ibolya: Nagy Erzei. Vadróza: Papp Gizella. Tulipán: Tóth Ilona. Nefelejts: Vetéssy Izabella. Mararéta: Szabó Emma. Szegfű: Buday Mariska. Pipacs: Schönberger Margit. Napraforgó: Kutassy Róza. Borostyán: Bodiosky Aranka. A hangverseny pont fél 5-kor kezdődik. Az egyes számok alatt az ajtó zárva lesz. Helyárak: ülőhely 1 kor., állóhely 60 fill. Jegyzet: Jegyek előre válthatók a felügyelő tanárnál az intézet könyvtárában. A díszterem előtti terem ruhatár lesz.

— **Népesedés.** Ezen a héten Debreczenben született 31 leány, 24 fiu, összesen 55. Meghaltak 59-en. Debreczen lakosága tehát ezen a héten 4-gyel fogyott.

— **Halálozás.** Özv. Domokos Lajosné urnó elhunytáról az alábbi gyászjelentést kaptuk: Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejthetetlen jó rokonok özv. Domokos Lajosné, született Miskolczy Mária uradának f. hó 17-én d. e. fel 10 órakor, életének 84 ik, özvegyiségének 11 ik évében, 6 napi súlyos betegség után történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk hült tetemét f. hó 19-én d. u. 2 órakor fogtuk az ev. ref. egyház szertartása szerint a Fűvészkert utca 11-ik számú háznál tartandó gyászima után a Kossuth utcai temetőben lévő családi sírhelyre örök nyugalomra tétetni. Mely végültségségételre rokonainkat, jó ismerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1905. február 17-én. A gyászoló család. Adas és béke pírjával. A temetést a Gebauer temetkezési intézet rendezi.

— **Ipartelep a város belterületén.** A városi tanácstól Szilágyi Lajos tímármester arra kért engedélyt, hogy az Arany János utca 58 számú telken tímártelepet létesíthessen. A tanács a mérnöki hivatal és a tiszti főorvos véleményének meghallgatása után a tímártelep felállítását nem engedélyezte, mert a közegészségi és köztisztviselési szempontból a lakókra nézve káros és veszedelmes. Ugy értesülünk, hogy a tanácstól egy másik ipartelep felállítására is kértek engedélyt. Arról van szó, hogy a Tizenháromváros utcán esont és bóraktárt állítsanak fel. Ertesülésünk szerint ebben a dologban a napokban lesz a helyszíni szemle. Helyesen cselekedett a tanács, hogy a fenti esetben elutasította a kérelmet, de kizártnak tartjuk sokkal inkább azt, hogy olyan büzös, egészségtelen telep létesítését, milyen egy esont- és bóraktárt, a tanács megengedje. Valóban csak elítélőleg szólhatunk arról, hogy azzal a kevés ipartelepvel, melyet Debreczenben létesítenek, a város lakosságának egészségét akarják veszélyeztetni a vállalkozók, holott a külső területeken tágas, bő és nagyon megfelelő területeket találhatunk.

— **Kereskedők és iparosok figyelmébe.** A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter folyó hó 6-án kelt 91,652-904. X/3. sz. rendeletével a máramarosszigeti áll. tanítóképződe kertjében egy zárt méhes felállítását 1039 kor. 84 fill. költségösszeggel engedélyezte. A fentemlített munkálat kivitelének biztosítása céljából 1905. évi február hó 24 ik napjának d. e. 10 órájára a máramarosszigeti m. kir. államepítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik. A vonatkozó műszaki művellet és feltételek a máramarosszigeti államepítészeti hivatalnál megtekinthetők.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatalnál a következő haláleseteket jelentették be: — Harsányi János ev. ref. 25 éves, Szilágyi Mária ev. ref. 9 hónapos, Nagy István ev. ref. 59 éves, Mezei József róm. kath. 70 éves, Gruda Györgyné ev. ref. 76 éves, Vizesi Lajos Gyula ev. ref. négy hónapos, Ferenczi Pálné gör. kath. 37 éves, Ruzsnyák Eszter ev. ref. 18 éves, Boda Péterné róm. kath. 51 éves, Domokos Lajosné ev. ref. 86 éves, Bészler János ev. ref. 84 éves, Horváth Julianna ev. ref. két éves, Guta Zsuzsanna ev. ref. három éves.

— **Elfogott cigány karaván.** Debreczen határában ma délelőtt a csendőrök elfogtak egy vándorcigány karavánt. Két szekéren járta be az országot a 23 tagból álló banda, melyet Rostás Sándor, Rostás József és Lakatos János vezetnek. A tarka népséget egyelőre a bűnügyi osztálynál helyezték el.

— **Nincs szeplő, pattanás, kiütés** mitesser, majfolt vagy más arczisztatlanság, annak az arczón, aki a világhírű valódi angol teljesen ártalmatlan Balassa-féle ugorkatejet használja, mely az arczot üditi, fehéríti és frissíti. — Hatása biztos már két háromszori bekenés után. — Vigyázzunk, hogy minden üvegen a Balassa név látható legyen. Uvege 2 korona, hozzá valódi Ugorkaszappan 1 kor., puder 120 kor. Kapható minden gyógyszerárban. Postán székiudi Balassa K. gyógyszerész, Budapest, Erzsébetfalva. Ovadjunk utazásoktól.

TAVIRATOK.

A „Debreczen” eredeti távirata.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 18. A képviselőház ülését tíz órakor Madarász József korelnök nyitotta meg.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvét gróf Keglevich István felolvasása után hitelesítették. **Tisza István jelenti, hogy királyi kézirat érkezett.** Felolvassák a királyi kéziratot, mely a február 15-ére összehívott országgyűlést megnyitottnak nyilvánítja. A király atyai szeretettel üdvözli a képviselőket és sajnálatát fejezi ki, hogy személyesen, trónbeszéddel nem nyithatta meg az országgyűlést.

A képviselőház a királyi kéziratot tudomásul vette és átküldte a főrendiházhoz.

Teleki Pál gróf korjegyző felolvassa a képviselők névsorát s felhívja a képviselőket, adják át mandátumaikat a Ház elnökének. A mandátumok átadásakor **Kossuthot, Apponyit és Bánffy megjelenezték,** Károlyi György grótot, valamint Gajárit megabozugolták.

Ezután Madarász elnök köszönetet mond a képviselőknek a megjelenésért s jelenti, hogy két mandátum ellen petíció érkezett be.

Ezzel az ülés véget ért.

A képviselőház hétfőn délelőtt tíz órakor ülés tart. A keddi képviselőházi ülésen ejtik meg az elnök és jegyzőválasztást.

A főrendiház ülése.

Budapest, febr. 18. A főrendiház déli 12 órakor ülést tartott Nyárai Szabó Miklós korelnök vezetése alatt. Felolvasták a királyi megnyitói kéziratát. A kézirat tudatja, hogy a király a főrendiház elnökévé gróf Csáky Albint, alelnökévé Ernuszt Kelemen nevezte ki.

Gróf Csáky Albin megnyitói beszédében megemlékezik arról, hogy immár harmadikban foglalja el ezt a tisztet és most is elfogulatlanul és igazságosan fogja azt betölteni, mint eddig működésében tette. Isten áldását kéri a főrendiházra és hazánkra.

Ezután a főrendiházi igazolóbizottságot választották meg.

A főrendiház legközelebbi ülése hétfőn lesz.

Megtámadott mandátum.

Zsolna, február 18. Az itteni választópolgárok elhatározták, hogy a Rudnay István kormánypárti képviselő mandátumát megpetícionálják. Az ellenjelölt emialiszky Valér volt és azt hiszik, hogy Apponyinak ezt a lelkes hívét bevihetik a Házba.

A meggyilkolt nagyherceg.

Pétevár, febr. 18. A csári palotában rettenetes a rémület Szergiusz nagyherceg elleni merénylet miatt. A csár annyi a kétségbe van esve, hogy alig tud magához térni.

A rendőrség felsőbb parancsra Moszkvában rengeteg embert letartóztatott.

A nagyherceg darabokra tépett holttestét összeszedték és katonaköpenyegével takarták le. A rombolás színhelyét körülfalták.

A letartóztatottak száma egyre nő.

Azt mondják, hogy Szergiusz nagyherceg megöletése a forradalmi párt válassza arra a nyílt levélre, melyet a nagyherceg a néphez intézett.

A rendőrség előtt gyanus egyéneknek, főleg a nihilistáknál szigorú hazkutatást tartanak.

Tőzsde.

Budapest, február 18.

Január 1-től kezdve a tőzsdei árakat 100 kilogrammonként jegyzik.

Buza	1905 áprilisra	19 62
Buza	1905 októberre	17 26
Rozs	1905 áprilisra	15 34
Rozs	1905 októberre	14 76
Tengeri	1905 májusra	
Zab	1905 áprilisra	14 10

Készáru : csendes.

Nyilatkozat.

Egy hitvány, gyáva fráter, aki fél a nyilvánosságtól, aat omosan, undok vakond módjára egy gépirásos „Nyílt levél. Székely Imréhez a „Dongó” szerkesztőjéhez” című írással árasztotta el ma reggel Debreczen közönségét. A névtelenül bujkáló himpellér „48-as zsidó” álnév mögé bujlik, de mindenki reá ismert az ipsérségjől tudom, hogy ki az az alattomos Tisza-huszár, aki nem mer szembe nézni velem.

A vonításból látom, hogy a „Dongó” közleményeivel alaposan az elevenére tapintottam annak a fráternek és azoknak, akiknek a hozzájárulásával csinálta az ellenem irányuló akna munkát.

A szárandó teremtes főmedvényében holmi leleplezéssel fenyegetődzik, hogy ha a „Dongóban” a jövőben is foglakozom az ő kegyettségével.

Hát vegye tudomásul az a fráter, hogy én nem szoktam megijedni és engem fenyegetésekkel nem lehet megrémíteni. A Dongóban pedig ezután is még fokozottabb erővel fogom ostromozni a kinővéseket és ezek között azokat, akiknek a szolgálatában áll.

Egyben felhívom, hogy ő is váltsa be fenyegetését és ha tud rólam valamelyes tisztességtelen, becsületbe vágó dolgot, írja meg nyíltan, akármelyik debreczeni újságban, de neve aláírásával, mert csak szemérmetlen gazemberek szoktak alattomosan bujkálni.

Debreczen, 1905 február 18.

Székely Imre.

TÖRVENYKEZÉS.

Jövöheti bűnügyi főtárgyalások.

1905. február hó 20-én hétfőn vadtanács. ugyanaznap felebbviteliügyek nyilvános tárgyalásai vétségek és kihágási ügyekbe és még ítélet hirdetések is. Február hó 21-én kedden főtárgyalások: Kovács Gábor ellen lopás büntetéseért, Balogh Jánosné ellen magvatelhajtás büntetéseért, Fekete Péter ellen lopás büntetéseért, Balogh József ellen súlyos testi sértés büntetéseért, Makora Lajos ellen lopás büntetéseért. Ugyanaznap a II. ik tanács előtt Somogyi Lajos s társai ellen lopásbüntetése s más, Vattai Audrásné ellen gondatlanságból okozott emberölés vétsége-

bé, Gün Adolf ellen megvesztegetés vétségéért, Rác Gábor ellen súlyos testisértés büntetéért Február hó 22 én szerdán főtárgyalások: Szabó József ellen hatóság elleni erőszak büntetéért, Komlósi Mihály s társa ellen magánokirat hamisításért, Molnár Sándor ellen i. p. büntetéért. Febr. hó 23 án csütörtökön főtárgyalások: Boros Gábor s társai ellen magánosok elleni erőszak büntetéért. Február hó 24 én pénteken főtárgyalások: Hartstein Kálmán ellen család bukás büntetéért, dr. Freund Jerő s társa ellen sajtó utján elkövetett rágalmazásért, Kardos (Kohn) Dezső ellen család bukás büntetéért.

Az angol király és a sajtó.

— február 18.

Az angol újságíróknak már több ízben volt alkalmuk, hogy személyesen győződjenek meg Edvárd angol királynak a sajtó iránt való előzékenységéről.

Amikor a király legutóbb Irorszában járt, egy egész sereg újságíró volt mindig a nyomában s megfigyelte minden lépését. Edvárd király nem neheztelt meg az olykor kissé túlbuzgó újságírókra, sőt egyiküknek még elismerését is kifejezte a szép tudósításért.

Kitűnt ebből, hogy Edvárd király több nagy angol újságot figyelmesen elolvastott. A régi angol szokástól abban is eltért a király, tavaly szeptemberben, hogy magán-titkárával a lapoknak egy kis közleményt adott le, amelyben köszönetét fejezi ki a donkaszteri népnek a szives és lelkes fogadásáért. Ez nagy figyelmesség volt s az újságírók ezért nagyon hálásak a királynak, aki igazi világi és ismeri a sajtó jelentőségét.

Naponta nemcsak angol, de francia és német újságokat is olvas, hogy állandóan tudja, mi történik a világon. Nem sok újság jár neki, azokat is csak futólag olvashatja, de ha egy dolog jobban érdekli, azzal behatóbban is foglalkozik. Sok olyan közleményt, a miről tudják, hogy érdekli a királyt, kivágyva asztalára tesznek. Ezt a szolgálatot hozzá értő emberek végzik.

A fontosabb politikai beszédeket az utolsó betűig olvassa, a parlament tanácskozásairól minden ülés végén a miniszterelnök informálja röviden. Régi angol szokás már, hogy az angol alsóház vezetője a királynak egy levelet küld, amelyben az ülésről szóló tudósítás volt. Ezeket a leveleket a titkos királyi arkivumban gondosan elteszik.

Ha a király uton van, naponta több angol újságot küldenek utána. De idegen helyen is elolvassa a francia lapokat, sőt legutóbbi marienbádi üdülése alkalmával hat párisi és több német és osztrák lapra fizettetett elő.

Rendkívül szereti olvasni a róla magáról közölt tudósításokat, érdeklik az ezekhez fűzött kommentárok s kétévvel ezelőtt megtörtént, hogy egy radikális angol újság parancsot kapott felsőbb helyről, hogy többé ne tegyen ezikkeiben olyan izléstelen érzésváltozásokat a királyra.

Gyilkosság egy szamar miatt.

febr. 18.

A bácsmezei Csurog községben nagy az inség. Noha a vidég földje termékeny, a lakosság sok szükségét szenved, úgy hogy a szegényebb emberek sertés helyett szamarat hizlalnak télire s azt annak idején levágják, húsát és aprólékait éppen úgy elkészítik, mint a sertését s ezelől élik át a telet.

Horvát Adám csurogi lakosnak nem volt se sertése, se szamara, ellenben a közeli szomszédjának Gyuresik Mihálynak két szamara volt és mind a kettőt meghizlalta. Az egyik szamarat Gyuresik levágta, a másikat eladta Horvát Adámnak, aki a vételár

felfizetése után a jószágot elhajtotta a saját udvarára.

A vétel után harmadnapra akarta Horvát Adám a hizott állatot, de mert nem volt a portáján a szamarnak való eleség, koplaltatta. Az állat az éhségtől hajlatva éjnek idején valahogy kiszabadult a Horvát portájáról és visszament a volt azdaja udvarára. Reggel Horvát észrevette a szamar eltűnését, rohant a csendőrokhöz s ezekkel együtt indult az eltűnt szamar keresésére s Gyuresik udvarán csakhamar meg is találta.

Horvát ebből az esetből lopásért jelentette fel Gyuresikot, akit azonban a bíróság felmentett a lopás vádjá alól. Gyuresik becsületében sértve érezvén magát, leste az alkalmat, hogy elégtételt szerezzen magának. Vasárnap este a kocsmában találkozott Horvát és Gyuresik.

A megsértett ember hamarosan bele is kötött Horvátba, de a tetlegességet a többi jelen volt emberek megakadályozták. Gyuresik ekkor hazament, baltát vett magához és lesbe állott.

Este 10 óra tájban ballagott Horvát hazafelé. Amikor a templom előtti téren áthaladt, Gyuresik elébe uorolt s a baltával addig verte, míg össze nem esett. A segélykiáltásokra emberek jöttek elő, de már akkor a merénylő megugrott. Horvátot eszméletlenül találták nagy vértócsában. A súlyosan sérült embert hazavitték, de állapota oly súlyos, hogy halála minden órában várható. A merénylőt letartóztatták.

Montignoso grófnő botránya.

— február 18.

Guiccardini Károly gróf nyilatkozatot tett közszé, amelyben kijelenti, hogy Montignoso grófnővel mindig csak jó ismerősei-nek szalonjában találkozt, hogy soha sem kísértte a grófnőt Firenzeből Felsőlebe s hogy a grófnőt saját villájában soha sem látogatta meg.

Az sem igaz, hogy a grófnőt múlt év végén Drezdába és Frafurtba elkísérte. A gróf kijelenti továbbá, hogy a szolgálatszemélyzet közül senki sem vádolta Montignoso grófnőt erkölestelen életmóddal és hogy még Muth Alma sem tartotta fenn Drezdába jelentett tereferéjét.

Körner igazságügyi tanácsos hétfőn délelőtt jelentést fog tenni a száz királynak. Körner reméli, hogy a firenzei polgári törvényszék április közepéig meghozza ítéletét s ő azután nyomban vissza fog utazni Firenzébe az ítélet végrehajtása végett.

A száz udvar elhatározta, hogy az ítélet meghozata áig minden további lépést felfüggeszt. Monika hercegnő kiadása valószínűleg el fog húzódni a nyár derekáig. Montignoso grófnő nem vonakodik a gyermekét kiadni, de követeli, hogy viszont a drezdai udvarhoz való viszonyát véglegesen rendezzék. A grófnőnek nem az a célja, hogy apanázsát tovább is húzza, hanem az, hogy elismerjék azt a jogát, hogy gyermekeit kétszer évenként láthassa.

Müncheni szenátor elmondta egy újságíróknak, hogy Körner elküldte egy bizalmi emberét Montignose grófnőhöz, akit meg akart félemlíteni és rá akart kényszeríteni Monika hercegnő kiadására. A grófnő ijedségében telefonozni akart Müncheni szenátornak, de a telefon megmagyarázhatatlan okból órák hosszáig nem működött.

Müncheni kijelentette, hogy a gyermek kiadásáról egyelőre szó sem lehet. Lachenal ügyvéd rá akarta bírni Körnert, hogy alkalmazzon szelidebb eszközöket és biztosította, hogy a grófnő ebben az esetben habozás nélkül ki fogja adni gyermekét; Körner erre ezt felelte:

— Nekem az a hivatásom, hogy királyom parancsát teljesítem. Önnek republikánus létére fogalma sincs arról, hogy ez mit jelent.

Körner azon az állásponton van, hogy királyának akarata Firenzében is föltétlenül irányadó.

REGÉNYCSARNOK.

Változó hangulatok.

Irta: Abonyi Árpád.

S a mintegy negyven éves, széles vállu, tömzsi főmérnök bárom nap mulva bódoló tisztelettel megkérte Klári kezét és hatalmas kosarat kapott — belefért volna ezer füge. A leány koreken visszautasította. A derék ember szörnyű zavarral hajlongott kifelé s úgy gurult le a lépcsőn az udvarra, mintha kidobták volna.

A tanácsosné kérdő tekintetet vetett leányára:

— Mi kifogásod van ellen?

— Protestáns — válaszolt szigorú hangon a leány és nem beszélt többet a dologról.

— Protestáns? — mondotta megütközve a tanácsosné — vakmerő ember...

*

Öt esztendővel később egy kis felvidéki fürdőhelyen találkoztam Klárral. Az egész család az öreg tante kedvéért vonult föl erre a nem túlságosan népes fürdőhelyre, hol még mindig akad valamilyes nyoma a régi, patriarchális fürdőzésnek. Itt még voltak szép fehérhaju meyei li urak, kik tarokkozás után a forradalomról beszéltek, mondván: „akkor éppen a nagysarlói dombon állottunk... az eső zuhogott... az eső zuhogott... kutyáidó”. Közben szidták a stemplit az akaszt, a pecsovicsokat, az összes beamtereket, az összes németeket, az összes kormányokat, de főleg a filloxerát. Canis mater ebbe a rongyos bogárba! Bizony csuffá tevő a magyart és „kidelendálta” a régi virtuosos tőkéket. Persze, a kormány! ... Itt is ki kellene kiáltani ós kebeles Torda városának vitézli exemplájára — a köztársaságot.

A promenádon harisnyát kötöttek a derűlten mosolygó, piros arcú, kedves vidéki nénik s a mákot szidták, amelyik az idén „nem lett”. — „Denken Sie sich, édes Kolthainé, secke som urobila, hogy bő máktermésem legyen az idén, de akár wie eminenter interessálatam magam, nem lett. Mon Dieu! que voulez vous, que je fasse?”

Az állásban kiugró féderes, rengeteg családi batárok várakoztak az uraságokra.

A gesztenyesorban levő alén fiatal, fislí leányok tracsosoltak, akik sem Zolát, sem Schopenhauert, sem hazai majmolóit nem ismerték és fiatal legények, akik pirosak voltak, mint az alma és sem salicyl natront, sem bromot nem ettek soha. Szivesek, elevenek, izmosak és kevétségesen egészségesek voltak.

Hamarosan megismerkedtem egy ilyen vasgyúróval: formás szál fiú volt Olyülönber is, erdész az állami havasokon, cs délczegegen táncolta az Anna-bálon a enkárdást, hogy lelkesen tapost. Még a tanácsosné is. A tanácsos ur szemei ragyogtak. „Óriási fiú!” jelentette ki elragadtatva. Az erdész elvörösödött a tapsra, zavarba jött s a pompás táncnak vége volt. Elügyetlenkedte a legény, aki nek az ilyen nyilvános komédiáról, úgy látszik, fogalma sem volt.

(Folyt köv.)

BUTOR.

Több éremmel kitüntetve. Alapítva 1875

Schwartz Vilmos

cs. és kir. udvari szállító.

DEBRECZEN, Piacz-utca 71. szám.

Ajánlja a legkényesebb izlést kielgítő és általánosan elismert mű-butorgyárát a nagyérdemű közönség szives figyelmébe. Költségvetés ét legujabb rajzokkal díjazatlanul szolgálók.

Serravallo'

KINA-BORA VASSAL.

Erősítő szer gyengélkedők, vérszegények és lábadozók részére. Étvágygerjesztő, idegerősítő és verjavító szer.

Kiválóan jó ízű.

Több mint 2000 orvosi elismerő nyilatkozat. Kapható:

J Serravallo-nál

Triest-Barcola.

A gyógyszárakban pedig 1/2 lit. 2. 2 kor. 40 fill.-ért
1 " " 4 " 40 "

1 liter

Borhegyi borviz

8 krajczár,
mely kitünő, üdítő egészséges ital, kapható

Máyer Jenőné!

előbb
Geréby Fülöp utódai Debreczen.
Üveg betét 4 krajczár.

BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ

NAGY ÜVEC
ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGEZ
MELLÉKELVE VAN!

A Közgazdasági Bank
Részvénytársaság

XI'-ik évi rendes közgyűlést

1905 február 26-án, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg Debreczenben a kereskedő társulat háza dísztermében, melyre a t. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok értelmében a közgyűlésen jogaikat csak úgy gyakorolhatják, ha részvényeiket a közgyűlés előtt legalább 3 nappal a társulat pénztáránál leteszik.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság évi jelentése a lefolyt 1904. évi üzletről.
2. A felügyelő bizottság jelentése és ennek kapcsán
3. határozat hozatal a múlt évi nyereség felosztása és az igazgatóságnak erre vonatkozó indítványára nézve.
4. Határozat hozatal a felmentvény megadása tárgyában.
5. Az igazgatóságból sorrend szerint kilépett 2 tag helyének 3 évre leendő betöltése.
6. Az igazgatótanácsból sorrend szerint kilépett 9 tag helyének 3 évre és az időközben elhalt 2 tag helyének 2 évre leendő betöltése.
7. A felügyelő bizottság 3 rendes és egy póttagjának 3 évre leendő megválasztása. Debreczen, 1905. évi február 1-én tartott ülésünkből.
8. Jegyzet. Az évi szárszámadásokról, valamint az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentése 3 nappal a közgyűlés előtt a társulat irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Csodás és biztos hatású arcztisztító és szépítőszerek,
melyek nemcsak hazánkban, hanem az egész világonközkedveltségnek örvendő a

KRIEGER-féle

Akácia-Creme . . 2 K.
Akácia-Pouder . . 1 K.
Akácia-Szappan . 1 K.

Pár nap alatt eltávolít szőplőt, májfoltot, mitesszert. Biztosabb hogy nem ártalmas, hanem fiatalítja, szépíti az arcot. Kapható a

„KORONA-gyógyszertárban“ Budapest,
VIII., Kálvin-tér (Baross-utca sarok)
Postaszétküldés naponta.

Védjegy: „Horgony“.

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller
pótléka

egy régiónak bizonyult háriszer, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közszenyűnél, csúznál és meghűléseknel bedőresülésleppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerész, Budapest.

Richter gyógyszerertára
az „Arany oroszlánhoz“ Prágában,
Elisabethstr. 5 neu. Mindenszentek utcáján.

Apró hirdetés...

Díja 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 kr. 8 fillér.

Levélbeni tudakozásokra postaszállássalunk, ha a szükséges postabélyeg bekezdettik. Apró hirdetések előre fizetendők.

ELADÓ KÖNYVEK. Gracza György „Szabadság harc története” 5 kötet és Platen „Új gyógymódok” 2 kötet. Mindkét műdizkiadásban igen jutányos árban eladó. Czim a kiadóhivatalban.

PAPLANOK és matracok a legjobb minőségben és legjutányosabb árban kaphatók és megrendelés után készülnek MATOLCSI LAJOS paplan készítőnél Debreczen, Kossuth-utca 22 szám.

Hirlapelárusítók

felvétetnek

a „Debreczen” elárusítására városi nyomdában, városház, keresztépület.

MATTONI FELE
BUDAI
KESERUVIZ

legjobb hajtószer.

Kapható minden gyógyszerárban és fűszerkereskedésben.

Ugy hat, mint a bomba! Antinikotin-cigaretták hüvelyek, szivar skatulákban. Jakabi-gyára Wien, VIII. Piaristengasse.

Uj! Megnyílt!! Uj!

a Kossuth-utcai Maradék áruház

olcsóbb minden végeladásnál.

Mint hogy kizárólag rőfös árut rendezünk be, a raktáron levő összes cipő, kalap, női és férfi fehérneműek, miederek, kesztyű, nyakkendő, harisnya, női és fiu ruhák, esernyők stb. fél árban árusítjuk el.

Uj!

Székely Jenő és Társa utódai

Kossuth-utca 15. sz., Gyógyszertárral szemben.

Uj!

Benzinmotorok, gőzcseplőkeszletek, arató gépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

a magyar kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. Váci-körut 32.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Meghívás.

A „Debreczeni Kölcsönös-Segélyző-Egylet mint Szövetkezet” XXI-ik rendes közgyűlését

1905. évi február hó 19-én délelőtt 10 órakor, a városháza nagytanácstermében tartja meg, melyre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívja.

T Á R G Y S O R O Z A T :

1. Igazgatósági jelentés a múlt üzletév eredményéről.
2. Az évi záró-számadások és a felszámoló XVI-ik, vagyis 1899-ik évtársulat vágyonmérlegének beterjesztése.
3. A felszámoló bizottság, valamint a felügyelő-bizottság jelentése és ezeknek kapcsán az igazgatóság, felszámoló- és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
4. Határozathozatal az igazgatóság jelentésében foglalt indítványok fölött.
5. A XXII, vagyis 1905-iki évtársulat megalkulásának bejelentése, egyuttal a XVII, vagyis 1900-iki évtársulat felszámolásához 5 felszámolóbizottsági tag választása.
6. A kilépő Bechert Manó, Falk Lajos, Serli Ede, Wolafka Antal és elhunyt Szedlák József igazgatósági tagok helyének betöltése.
7. Esetleges indítványok. (A közgyűlés előtt 14 nappal benyújtandók)

Fenyéri Zádor Lajos, elnök.

Debreczen, 1904. évi december hó 31-én.

Tikos József, főkönyvelő.

Fenyéri Zádor Lajos, igazgatósági elnök.

Vadon Sándor, jogtanácsos.

Kovács Károly, főpénztáros.

Dr. Szántó Sámuel, ügyv. igazgató,

Handtel Vilmos,

Kövy Lajos,

Lovász János,

Roncsik Lajos.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Debreczen, nyomtatott a város könyvnyomdájában. 1905.